

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ŠVIETIMO ĮSTATYMO NR. I-1489 2, 7, 8, 9, 24, 33, 36, 47, 67
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIP-5219“ PROJEKTO**

(toliau – Projektas)

(TAP-20-1810 ; TAIS NR.: 20-13897)

2020-10-22 Nr.NV-2883

Vilnius

Įvertinę Projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus.

1. Atsižvelgiant į tai, kad ikimokyklinis ugdymas gali būti privalomas ne tik socialinę riziką patiriantiems vaikams (tai pabrėžiama Projekto 1 punkte ir siūloma palikti galimybę švietimo, mokslo ir sporto ministrui ir socialinės apsaugos ir darbo ministrui nustatyti tvarką ir kitus atvejus, kai vaikui skiriamas privalomas ikimokyklinis ugdymas), svarstytina, ar Projekto 8 punkte siūloma nuostata, pagal kurią valstybės biudžeto lėšos būtų skiriamos tik socialinę riziką patiriantiems vaikams, kuriems yra skirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas, bei Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 2, 7, 8, 9, 24, 33, 36, 47, 67 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-5219 (toliau - Įstatymo projektas Nr. XIIP-5219) 7 straipsnyje siūloma nuostata, pagal kurią būtų užtikrinamas pavėžėjimas į mokyklą ir atgal tik tų vaikų, kurie patiria socialinę riziką, nediskriminuos kitų vaikų, kuriems taip pat skiriamas privalomas ikimokyklinis ugdymas (darytina išvada, kad šie vaikai nebūtų nemokamai maitinami, nebūtų užtikrintas jų pavėžėjimas į mokyklą ir t.t.).

Jeigu būtų tinkamai pagrįsta, jog siūlomas reguliavimas nepažeidžia asmenų lygybės principo, Projekto 8 punkte siūloma nuostata turėtų būti tikslinama šiuo aspektu: atsižvelgiant į tai, kad Projekto 1 punkte siūlomos dvi Švietimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 7 straipsnio 2 dalies redakcijos, viena, kuri galiotų nuo 2021 m. sausio 1 d. ir pagal kurią būtų privalomai ugdomi socialinę riziką patiriantys vaikai, kuriems nustatyti specialieji ugdymosi poreikiai, ir kita, kuri galiotų nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. ir pagal kurią būtų privalomai ugdomi visi socialinę riziką patiriantys vaikai, atitinkamai turėtų būti formuluojamos dvi 67 straipsnio 13 dalies redakcijos: nuostatoje, kuri galiotų nuo 2021 m. sausio 1 d. turėtų būti kalbama apie valstybės biudžeto lėšų skyrimą socialinę riziką patiriantiems vaikams, kuriems nustatyti specialieji ugdymo poreikiai, nuostatoje, kuri galiotų nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. turėtų būti kalbama apie valstybės biudžeto lėšų skyrimą visiems socialinę riziką patiriantiems vaikams.

Be kita ko, atsižvelgiant į tai, kad valstybės biudžeto lėšos būtų skiriamos ne tiesiogiai vaikams, (jų tėvams), bet savivaldybėms, aptariama 67 straipsnio 13 dalies nuostata turėtų būti performuluota, nurodant, kad lėšos skiriamos ne vaikams, bet vaikų vežimui į mokyklą ir atgal ir pan.

2. Turėtų būti teikiamas siūlymas tikslinti 47 straipsnio 1 dalies 6 punktą, kuriame nustatyta, kad tėvai (globėjai, rūpintojai) *turi teisę* 5 metų sulaukusį vaiką leisti mokytis pagal priešmokyklinio ugdymo programą, kadangi pagal Projekto 7 punkte teikiamą siūlymą dėl 47 straipsnio 2 dalies 1 punkto tikslinimo - vaiką, kuriam tais kalendoriniais metais sueina 5 metai, leisti mokytis pagal priešmokyklinio ugdymo programą, yra *tėvų pareiga*.

3. Projektu nėra teikiami siūlymai dėl Įstatymo projekto Nr. XIIP-5219 7 straipsniu pildomo 36 straipsnio 2(1) dalies nuostatų tikslinimo, nors šios nuostatos nederą su Projektu

teikiamais siūlymais (pvz. Projekto 1 punkte siūloma atsisakyti žodžio „užtikrinamas“, kuris 36 straipsnio 2(1) dalyje yra vartojamas). Atkreiptinas dėmesys į tai, kad 2024 m. rugsėjo 1 d. įsigalios Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 5, 14, 21, 29, 30, 34 ir 36 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 45-1 straipsniu įstatymo Nr. XIII-3268 atitinkamos nuostatos. Šio įstatymo 7 straipsniu keičiamo Įstatymo 36 straipsnio 1 dalies nuostatos nederą su Įstatymo projektu Nr. XIIP-5219 siūlomomis 36 straipsnio 2(1) dalies nuostatomis, t.y. nuostatos iš esmės dubliuojasi, bet ir iš dalies prieštarauja viena kitai (pvz.: Įstatymo projekte Nr. XIIP-5219 kalbama apie socialinę riziką patiriančių vaikų ir juos lydinčių asmenų pavėžėjimą į ugdymo įstaigą ir atgal, įstatyme Nr. XIII-3268 vartojama formuluotė „vaikai, kuriems paskirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas“ kuri yra platesnė, t.y. apima ne tik socialinę riziką patiriančius vaikus, lydinčieji asmenys įstatyme Nr. XIII-3268 nėra nurodyti), todėl Projekte turėtų būti teikiami siūlymai dėl įstatymo Nr. XIII-3268 keitimo (pvz. galėtų būti siūloma pripažinti netekusiu galios 7 straipsnį, jo nuostatas (pagal poreikį pakoregavus) siūlant perkelti į Įstatymo projektą Nr. XIIP-5219).

4. Atsižvelgiant į Įstatymo 2 straipsnio 26 dalyje apibrėžtą sąvoką „Specialieji *ugdymosi* poreikiai“ Projekto 1 punkto pirmoje pastraipoje ir 9 punkte vietoj žodžio „ugdymo“ (esančio prieš žodį „poreikiai“) įrašytinas žodis „ugdymosi“.

5. Vertinant Projekto 8 punktu siūlomą 67 straipsnio 13 dalies nuostatą „13. Socialinę riziką patiriantiems vaikams, kuriems yra skirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas, Vyriausybės nustatyta tvarka skiriama valstybės biudžeto lėšų ugdymo reikmėms, vežimui į mokyklą ir atgal, maitinimui, taip pat gali būti skiriama lėšų kitoms su ugdymu susijusioms išlaidoms padengti“ darytina išvada, kad visi socialinę riziką patiriantys vaikai, kuriems yra skirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas, būtų maitinami nemokamai. Siūlytina įvertinti tokio reguliavimo pagrįstumą atsižvelgiant į tai, kad, teoriškai ir praktiškai socialinės rizikos grupei galėtų būti priskirti vaikai ir iš pasiturinčių šeimų. Nemokamo maitinimo skyrimo sąlygos (pvz. siekiant nemokamą maitinimą skirti ne visiems vaikams, kuriems yra skirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas), atsižvelgiant į tai, kad toks teisinis reguliavimas yra susijęs su asmens teisių ribojimu, turėtų būti nustatomos Įstatymu. Todėl, atsižvelgiant į Įstatymo 36 straipsnio 8 dalį „Mokiniai maitinami nemokamai Lietuvos Respublikos socialinės paramos mokiniams įstatymo nustatyta tvarka ir atvejais“ siūlytina įvertinti poreikį keisti Socialinės paramos mokiniams įstatymą, praplečiant įstatymo taikymo apimtį, nustatant nemokamo maitinimo skyrimo sąlygas vaikams, kuriems yra skirtas privalomas ikimokyklinis ugdymas, įvertinus ir kitų šio įstatymo nuostatų keitimo poreikį.

Teisės grupės patarėja

Jelena Kučeriaviienė

